

מדריך למיסוי הכנסות ומתוכניות חיסכון והקלות מס לגמלאים

עם הגעתכם לגיל הפרישה, אתם עומדים לפתוח את החסכונות שצברתם לאורך השנים. אלו מסים חלים על הכנסותיכם? לאילו הקלות אתם זכאים וכיצד מקבלים אותן? מדריך זה נועד לסייע ולהעניק מידע חשוב – לגמלאים, ובעלי הכנסות נמוכות ולבעלי פיקדונות וחסכונות בקהל הרחב.

1. מבוא
2. המס המוטל על הכנסות מפיקדונות ומתוכניות חיסכון
3. הקלות במס לגמלאים ובעלי הכנסות נמוכות
4. אופן קבלת ההקלות במס

1. מבוא

עד ליום 31.12.2002 חל פטור ממס על מרבית אפיקי ההשקעה בשוק ההון בישראל. בתחילת 2003, הופחתו שיעורי המס על הכנסות מעבודה במקביל להטלת מס על הכנסות מחוץ לארץ ומשוק ההון. החל משנת 2006 אוחדו מרבית שיעורי המס בשוק ההון, ובמקביל הופחתו פעם נוספת שיעורי המס על הכנסות מעבודה.

מדריך זה מפרט את אופן הטלת המס על ההון ואת ההקלות, הניתנות לכם, ציבור הגמלאים ובעלי ההכנסות הנמוכות. נציין כי גמלאים הם מי שהגיעו לגיל פרישת חובה או לגיל פרישה, כפי שפורט בהמשך.

2. המס המוטל על הכנסות מפיקדונות ומתוכניות חיסכון

הכנסות מריבית ומרווחים הנובעים מתוכניות חיסכון ומפיקדונות, חייבים במס בשיעור של 15%, 20%, ו-25%. המס חל רק על התשואה (הרווח) של תוכניות החיסכון ושל הפיקדונות ולא על הקרן. שיעור המס נקבע בהתאם לסוג התוכנית:

• צמודה למדד (אינפלציה או שער מטבע)

• לא צמודה למדד

שיעורי המס החלים על הכנסות מריבית והפרשי הצמדה:

אלו שיעורי המס החלים על ריבית מפיקדונות ומתוכניות חיסכון:

- פיקדונות צמודי מדד

תוכניות חיסכון או פיקדונות הצמודים למדד או למטבע חוץ (מט"ח) ייחשבו כ"צמודים למדד", רק אם הם צמודים במלואם לשיעור עליית המדד או למלוא שיעור השינוי בשער המטבע.

תוכנית חיסכון או פיקדונות מסוג זה, יחויבו במס בשיעור של 25% רק על ההכנסה מריבית. הפרשי הצמדה והשינויים בשערי החליפין יהיו פטורים ממס.

לתשומת לבכם: חל רק על הכנסות שהתקבלו בידי יחידים שאינם מבקשים לנכות הוצאות מימון, ובלבד שהריבית המתקבלת על ידם אינה במסגרת פעילות עסקית.

לדוגמה: הפקדת 100,000 ₪ בתוכנית חיסכון לשנתיים הצמודה למדד, בתוספת 20% ריבית לשנתיים. שיעור עליית המדד בשנתיים הללו היה 12%. היות שהפקדתם את כספכם בתוכנית חיסכון צמודה למדד, הרי ששיעור עליית המדד פטור ממס, ואילו על ההכנסה מריבית יוטל מס בשיעור 25%

החישוב יבוצע כך:

סכום עליית המדד והפרשי הצמדה $12\% * 100,000 = 12,000$

סכום ההכנסה מריבית $20\% * 100,000 = 20,000$

סכום הרווח (ריבית והפרשי הצמדה) $12,000 + 20,000 = 32,000$

סכום המס (המס חל על הריבית בלבד) $25\% * 20,000 = 5,000$

סך הרווח על התוכנית לאחר ניכוי המס $32,000 - 5,000 = 27,000$

- פיקדונות שאינם צמודי מדד

תוכניות חיסכון או פיקדונות ייחשבו כ"אינם צמודים למדד", רק אם אינם צמודים למלוא שיעור עליית המדד, או צמודים בחלקם לשיעור עליית המדד. בתוכניות חיסכון או פיקדונות מסוג זה יוטל מס בשיעור 15% על ההכנסה מריבית (כולל הפרשי הצמדה שאינם פטורים).

לתשומת ליבכם: חל רק על הכנסות של יחידים שאינם מבקשים לנכות הוצאות מימון, ובלבד שהריבית מתקבלת על ידם אינה במסגרת פעילות עסקית.

לדוגמה: הפקדת 50,000 ₪ בפיקדון שקלי (לא צמוד) לשנה, הנושא ריבית של 18% לשנה. שיעור עליית המדד בשנה זו היה 5%. היות שהפיקדון אינו צמוד למדד, ההכנסה מריבית בפיקדון זה חייבת במס בשיעור של 15%, ללא התחשבות במדד.

החישוב יבוצע כך:

ההכנסות מריבית מהפיקדון $18\% * 50,000 = 9,000$

סכום המס (המס חל על הריבית בלבד) $15\% * 9,000 = 1,350$

הרווח על התוכנית לאחר ניכוי המס $9,000 - 1,350 = 7,650$

* פיקדונות ותוכניות חיסכון תקרות

עד ל-31.12.2002 חל פטור ממס על ריבית מפיקדונות ומתוכניות חיסכון בבנק בישראל. החל מ-1.1.2003 הוטל מס על ההכנסות מכל המכשירים הפיננסיים, כולל פיקדונות ותוכניות חיסכון.

שיעור המס היה 10% על פיקדונות ועל תוכניות חיסכון שאינם צמודים למדד ו-15% על פיקדונות ועל תוכניות חיסכון הצמודים למדד או לשער חליפין כלשהו.

החל מ-1.1.2006 עודכנו שיעורי המס ל-15% ו-20%, בהתאמה. החל מ-1.1.2012 עודכנו שיעור המס החל על ריבית בתוכנית צמודה למדד ל-25%. שיעור המס לתוכנית שאינה צמודה למדד נשאר כבעבר 15%. המס מנוכה במקור על-ידי הבנק, כל עוד מדובר בבנק ישראלי.

היות ששיעורי המס השתנו מספר פעמים בשנים האחרונות, נקבע בהוראות המעבר כי שיעור המס על תוכניות חיסכון הנפרסות על מספר תקופות, יהיה בהתאם לריבית שנצברה בכל אחת מהתקופות, ובכפוף להוראות או לעקרונות אלו:

• לגבי פיקדונות ותוכניות חיסכון שנפתחו לפני 8 במאי 2000 - חל הדין הישן (משמע פטור ממס), גם על ריבית שנצברה לאחר 1.1.2003. זאת עד לנקודת היציאה הראשונה שבה ניתן למשוך סכומים מהתוכנית או מהפיקדון, מבלי שהמשיכה תהיה כרוכה בהרעת תנאי החיסכון, כפי שהוגדרו בתנאי התוכנית או הפיקדון. לגבי המשך התוכנית, הכנסות שינועו לאחר "תחנת היציאה הראשונה", יחויבו במס

בהתאם לשיעורי המס הרלוונטיים.

- שיעורי המס שנקבעו החל מיום 1.1.2006 (15%-20%) יחולו על ריבית שנצברה החל מיום זה. ובלבד שעל פיקדונות ותוכניות חיסכון שנפתחו לפני 10 באוגוסט 2005 (מועד פרסום תיקון 147 לפקודה) - יחולו שיעורי המס החדשים של 15%-20% על ריבית שנצברה רק לאחר המועד שבו היה ניתן למשוך סכומים מהתוכנית או מהפיקדון, בלי שהמשיכה תהיה כרוכה בהרעת תנאי החיסכון, כפי שהוגדרו בתנאי התוכנית או הפיקדון.
- שיעורי המס שנקבעו החל מיום 1.1.2012 (15%-25%) יחולו על ריבית שנצברה החל מיום זה. לגבי פיקדונות צמודים למדד שנפתחו לפני 1.1.2012 יחולו שיעורי המס הקודמים. כלומר בגין תקופת הפיקדון שלגביה חל שיעור מס 20% על הריבית יחושב מס 20% לפי יחסיות התקופה שבה נצבר ריבית שהל לגביה 20% מס וחלק יחסי לגבי התקופה שבגינה חל מס בשיעור 25%.

לתשומת ליבכם:

- מועד החיוב במס על ההכנסה מריבית, יחול רק ביום שבו חשבונוכם בבנק זוכה בריבית או במועד סיום התוכנית.
- במקרים בהם נמשכו כספים מתוכניות חיסכון או מפיקדונות לפני מועד פירעונם ("שבירה"), ישולם המס בהתאם לתנאי קבלת הכספים - צמודים או לא צמודים.
- כל הנאמר רלוונטי לגבי תוכניות חיסכון או פיקדונות שמקורם בהפקדות חד-פעמיות או רב-פעמיות.
- חשבונות משותפים - הכנסות מריבית, הנובעות מפיקדון או מתוכנית חיסכון שבבעלות משותפת בידי מספר שותפים, יחולקו באופן שווה בין כל השותפים. אם חלקם של השותפים בתוכנית החיסכון או הפיקדון אינו שווה, עליהם להוכיח זאת לפקיד השומה באמצעות מסמכים. כשאחד מהשותפים בחשבון זכאי לפטור, ייתן הפטור על הכנסות השותף הזכאי לו בלבד (נושא הפטורים יוסבר בהמשך).

3. הקלות במס לגמלאים ולבעלי הכנסות נמוכות

גמלאים ובעלי הכנסות נמוכות יכולים ליהנות מהקלות במס בדרך של פטורים או ניכויים על הכנסות מפיקדונות, מתוכניות חיסכון וממקורות אחרים. ניתן ליהנות במצטבר מכל ההקלות המפורטות בהמשך, אם זכאים להן:

הקלות במס לגמלאים

הטבות המס לגמלאים ניתנות בתנאי שהגיעו לגיל פרישת חובה או לגיל פרישה, לפי העניין:

- גיל פרישה חובה: אישה או גבר 67.
- גיל פרישה: גבר 67, אישה 62.

החזר מס אוטומטי לגמלאים: במסגרת הטבה זו ניתן ניכוי ממס, על הכנסות מריבית בגין פיקדון בתאגיד בנקאי או תוכנית חיסכון בלבד. הטבה זו ניתנת לגמלאים בתנאים אלו:

- בשנת 2003 מלאו ליחיד או לאחד מבני זוג 55 שנים.
- בשנת המס בה התקבלו הרווחים, היחיד או אחד מבני הזוג הוא בגיל פרישת חובה.
  - תקרת הרווחים הפטורים ליחיד או לזוג שאחד מהם הגיעו לגיל פרישת חובה היא 13,440 ₪ (נכון לשנת המס 2021).
  - תקרת הרווחים הפטורים לשני בני זוג בגיל פרישת חובה היא 16,560 ₪ (נכון לשנת המס 2021).
- ככלל, רשות המסים עורכת את חישוב הפטור ומודיעה לבנק שבו נוכה המס על סכום המס להחזר. החזר המס מבוצע אוטומטית לחשבון הבנק ללא כל צורך בהגשת בקשה. אם אינכם מעוניינים בהחזר אוטומטי, עליכם להגיש בקשה לפקיד השומה.

פטור על הכנסות מריבית לגמלאים, שהכנסתם מקצבה או ממקור אחר נמוכה:

ההטבה מוענקת לגמלאים, שהם או בני זוגם הגיעו לגיל פרישה, על הכנסה מ"ריבית מזכה":

ינתן פטור של 35% מהסכום הנמוך מבין השניים:

* ההכנסות מריבית בגין פיקדון בנקאי או תוכנית חיסכון.

* ההפרש בין תקרת הקצבה הזכאית לפטור (בשנת 2021 עומדת על 101,520 ₪), לבין ההכנסה החייבת של היחיד או של אחד מבני הזוג שהכנסתו גבוהה יותר, במקרה של זוג נשוי.

ההכנסה החייבת כוללת קצבאות פטורות ממס בשל גיל פרישה (פנסיה) ורווחים מניירות ערך ואינה כוללת - הכנסות מריבית הנובעות מתוכניות חיסכון או פיקדונות, דמי שכירות מהשכרת דירת מגורים הפטורה ממס ורווחי הון (שאינם בשוק הון).

לתשומת ליבכם: למימוש הטבה זו יש להגיש בקשה להחזר מס באמצעות הגשת דו"ח על ההכנסות לשנת המס הרלוונטית או ניתן להגיש בקשה מראש לתיאום מס על הכנסות מריבית, כפי שמפורט בסעיף 4.

לדוגמה:

הכנסתכם החייבת (לא כולל הכנסות ריבית מתוכניות חיסכון או מפיקדונות) היא 65,000 ₪ לאחד מבני הזוג ולבן הזוג השני הכנסה חייבת בסך של 45,000 ₪. ההכנסה הנובעת מריבית, מתוכניות חיסכון ומפיקדונות צמודי מדד היא 5,000 ₪. לצורך חישוב הפטור, הריבית המזכה תהיה הסכום הנמוך מבין השניים: סכום הריבית (5,000 ₪) או סכום ההפרש. יש לחשב את סכום ההפרש בין התקרה השנתית הזכאית לפטור, לבין ההכנסה החייבת הגבוהה יותר של אחד מבני הזוג (65,000 ₪):

ההפרש (בין התקרה השנתית הזכאית לפטור לבין ההכנסה החייבת הגבוהה יותר של אחד מבני הזוג)	36,520	
הריבית הזכאית להטבה	5,000	> 5,000 36,520
סכום הניכוי	1,750	35%*5,000
הריבית החייבת במס	3,250	5,000-1,750
סכום המס החל על הריבית	650	20%*3,250

3,250-650	2,600	סך הרווח על התוכנית לאחר ניכוי המס
-----------	-------	------------------------------------

הקלות במס לבעלי הכנסות נמוכות (הסכומים מעודכנים לשנת 2021)

- מחוקקת זו יזמה כלל המשפחות (כולל יחידים מעל גיל 18 שאינם בעלי משפחה) שתקרת הכנסותיהן (כולל הכנסות ילדיהן עד גיל 18) ברוטו מכל המקורות (הכנסות מריבית, קצבאות הביטוח הלאומי הפטורות ממס ושאינו פטורות ממס ואחרות), לא עלתה על 62,640 ₪ בשנת המס.
- משפחה כזו תהיה זכאית לפטור ממס בגובה 13,440 ₪ על הכנסות מריבית של תוכניות חיסכון או של פיקדונות.
- אם הכנסת המשפחה עולה על 62,640 ₪, יוקטן סכום הפטור (13,440 ₪) בגובה ההכנסה שמעל 62,640 ₪.

לתשומת ליבכם: למימוש הטבה זו יש להגיש בקשה להחזר מס באמצעות הגשת דו"ח על ההכנסות לשנת המס הרלוונטית, או לבקש מראש תיאום מס על הכנסות מריבית, כפי שמפורט בהרחבה בסעיף 4.

הקלות במס על פיקדון פיצויים:

הכנסות ריבית, שנבעו מתוכניות חיסכון או מפיקדונות במטבע חוץ, שמקורם בפיצויים, בקצבה או בקצבת נכים (נכי רדיפות הנאצים, יתומי מלחמת העולם השנייה ואחרים), פטורות ממס.

הקלות מס לעולים חדשים ולתושבים חוזרים:

עולים חדשים ותושבים חוזרים זכאים להטבות במס על הכנסות מריבית. מידע מפורט בעלון לעולים חדשים ולתושבים חוזרים.

הקלות מס לנכים:

נכים שנקבעה להם נכות רפואית בשיעור של 100% (או נכות של 90% לפחות לגבי נכים שחלו או נפגעו באיברים שונים והאחוז נקבע לפי חישוב מיוחד של הליקוי באיברים אלו, ובלעדיו הייתה נקבעת להם נכות של 100% לפחות), זכאים לפטור על הכנסות שאינן מיגיעה אישית (כולל ריבית, רווחי הון והכנסות אחרות משוק ההון)

אלו התנאים לקבלת ההקלות:

- הכנסותיהם מיגיעה אישית (לדוגמה: עבודה) הן עד תקרת פטור שנקבעה בסעיף זה – 73,560 ₪.
- אם הייתה להם הכנסה מריבית מתוכניות חיסכון, מפיקדונות ומקופות גמל, שמקורם בכספי פיצויים שקיבלו בשל פגיעת גוף. תקרת הפטור היא 302,640 ₪.
- התקרות מעודכנות לשנת המס 2021.

מידע נוסף [במדריך הטבות מס לאנשים עם מוגבלות](#).

4. אופן קבלת ההקלות במס

ניתן לקבל את ההקלות במס באחת מדרכים אלו:

- באמצעות [הגשת בקשה לתיאום מס](#) על ההכנסות מריבית במהלך השנה.
  - באמצעות הגשת דו"ח לפקיד השומה בסוף השנה, שבו יפורטו כל הכנסותיכם, לרבות הכנסותיכם מריבית. חישוב ההטבות המגיעות לכם יבוצע כחלק מחישוב המס על כלל הכנסותיכם.
- באמצעות בקשה להחזר מס בגין שש שנים שקדמו לשנה הנוכחית (בשנת 2021 – משנת 2015 ואילך). הבקשה תוגש באמצעות [טופס 0135](#) או [טופס 1301](#), בו יפורטו כל הכנסותיכם הן מריבית והן אחרות. חישוב ההטבות המגיעות לכם יבוצע כחלק מחישוב המס על כלל הכנסותיכם.

הערה: דברי ההסבר המובאים כאן הם כלליים ואין לראות בהם את נוסח החוק.

החטיבה לשומה וביקורת ואגף דוברות, תקשורת והסברה - רשות המסים בישראל

דף זה עודכן לאחרונה בתאריך 18.03.2021